

Nieuwstraat te Oedelem

Programma van Maatregelen

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	1
2. Programma van Maatregelen voor Vrijgave	2
2.1 Administratieve gegevens	2
2 Gemotiveerd Advies	5
2.2.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	5
2.2.2 Aanwezigheid van een archeologische site	6
2.2.3 Waardering van de archeologische site	7
2.2.4 Impactbepaling	7
2.2.5 Bepaling van de maatregelen	11

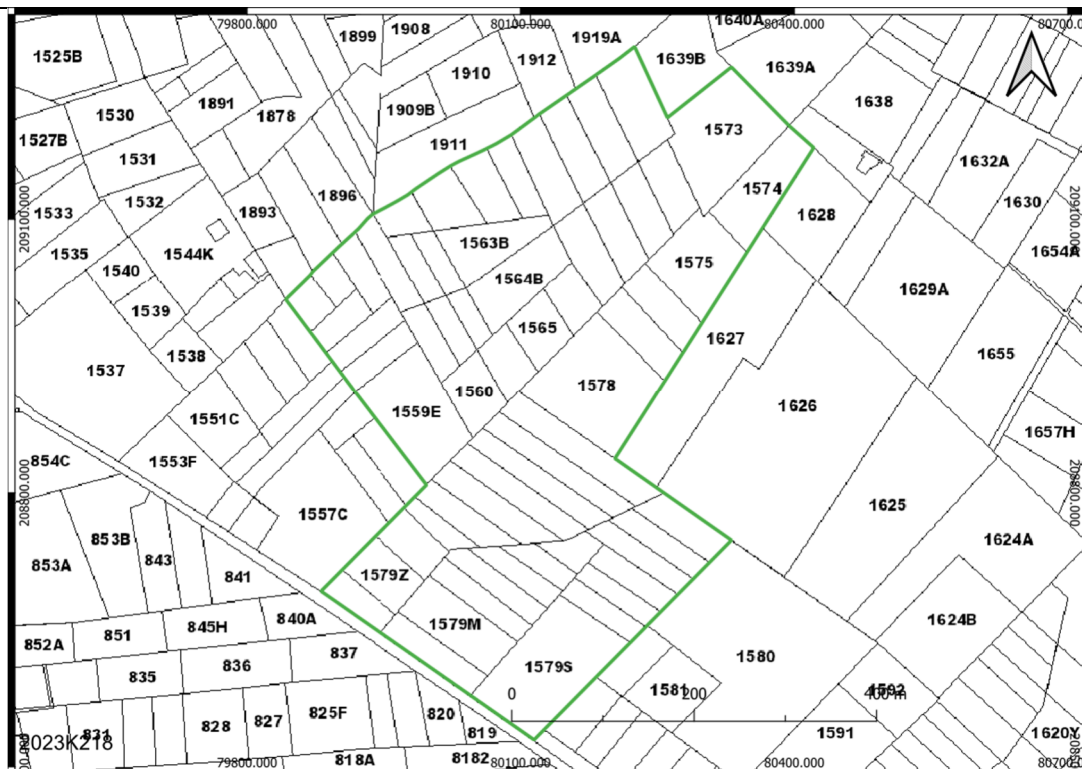
2. Programma van Maatregelen voor Vrijgave

2.1 Administratieve gegevens

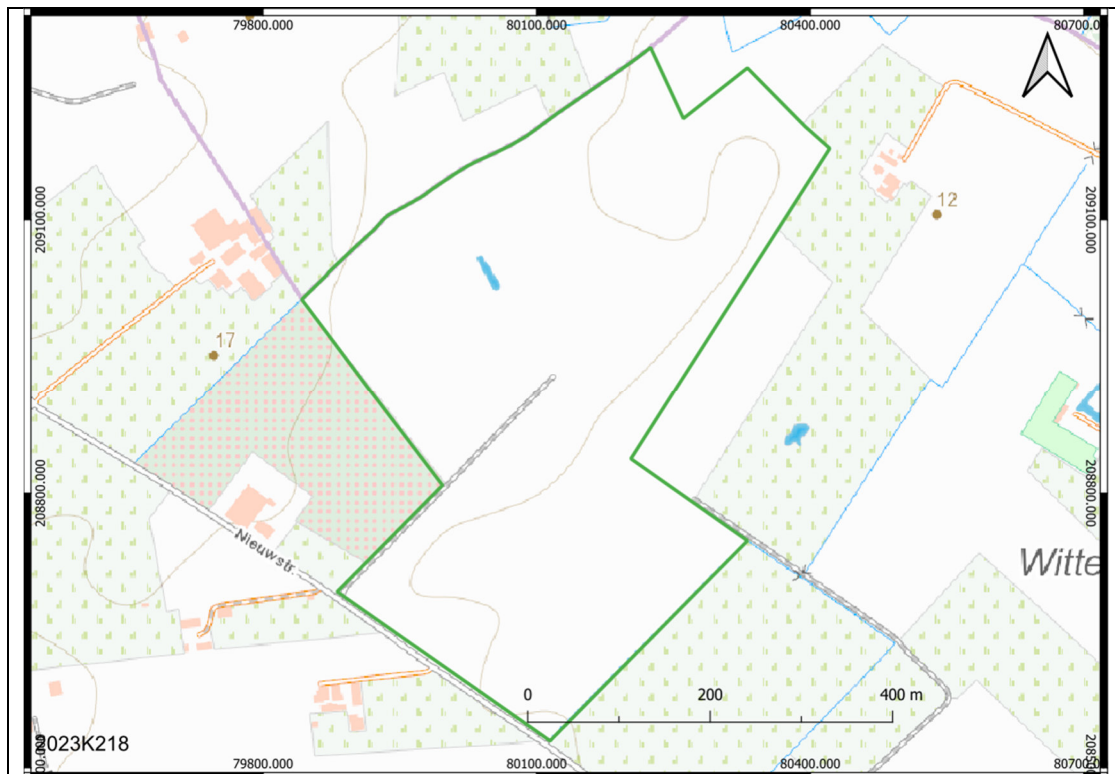
Projectcode	2023 K 218 (bureauonderzoek)
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Naam en erkenningsnummer erkend archeoloog	De Nutte Glenn (OE/ERK/Archeoloog/2015/00055), Dorpsstraat 60, 3650 DILSEN-STOKKEM
Provincie	West-Vlaanderen
Gemeente	Beernem
Deelgemeente	Oedelem
Plaats	Nieuwstraat
Toponiem	Witte Moere
Bounding Box	X: 80420.981 Y: 209288.629 X: 79842.316 Y: 208529.865
Kadastrale gegevens	Gemeente: Beernem Afdeling: 2 Sectie: B Nrs.: 1579/S, 1579/T, 1579/C2, 1579/V, 1579/W, 1579/X, 1579/Y, 1579/L, 1579/M, 1579/A2, 1579/P, 1579/B2, 1579/R, 1579/K, 1579/Z, 1579/H, 1579/G, 1579/F, 1579E, 1579/D, 1579/C, 1579/B, 1579/A, 1578, 1577, 1576, 1575, 1574, 1559/E, 1560, 1561, 1565, 1566/A, 1569/A, 1570, 1571, 1572, 1573, 1559/F, 1559/G, 1559/H, 1559/M, 1559/K, 1559/L, 1562/G,

**1562/F, 1562/E, 1564/B, 1562/A,
1562/C, 1562/D, 1563/B, 1562/B,
1568/A, 1568/B, 1568/C,
1568/D, 1568/E, 1568/F, 1568/G**

Kadasterkaart

Topografische kaart

Oppervlakte onderzoeksgebied	232 326 m ²
Oppervlakte bodemingrepen	≤ 232 326 m ²
Datum uitvoering	21/11/2023 tot en met 7/2/2024
Thesaurus	Bureauonderzoek, micro reliëf, (niveo-)eolische processen, paleolithicum, mesolithicum, neolithicum, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd.
CvGP versie	4.0
Geraadpleegde regio- en/of periodespecialisten & wetenschappelijk advisering	Raakvlak, Intergemeentelijke Dienst Archeologie Brugge & Ommeland (Dhr. Stefan Decramer)
Omgevingsvergunning	Stedenbouwkundige handelingen

2 Gemotiveerd Advies

2.2.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Voor onderhavig onderzoeksgebied is enkel een archeologisch bureauonderzoek opgesteld.

Op basis van dit bureauonderzoek werden de verschillende onderzoeksmethoden beoordeeld zoals beschreven in hoofdstuk 5.3 van de Code van Goede Praktijk en werd de onderzoekstrategie bepaald. Voor de gedetailleerde afwegingscriteria wordt verwezen naar hoofdstuk 6 Tekstuele analyse binnen het bureauonderzoek.

Binnen het trajectopstel van de specifieke archeologienota was het inzetten van landschappelijke boringen, landschappelijke profielputten, een oppervlaktekartering, een geofysisch onderzoek, verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, archeologische proefputten gericht op Steentijdsites, archeologische proefputten gericht op sites met een complexe verticale stratigrafie en proefsleuven weinig geschikte, niet optimale en/of onstrategische onderzoeksmethodes om diverse redenen op basis van het bureauonderzoek.

Op basis van de resultaten van onderhavig bureauonderzoek zijn er echter voldoende gegevens voorhanden dat de toekomstige werken totaal geen impact zullen vertonen op de eventuele verschillende aanwezige archeologische relevante niveau's.

Om die reden wordt geen verder archeologisch (vervolg)onderzoek geadviseerd.

Op basis van het bureauonderzoek werd daarom geoordeeld dat alle wenselijke én te nemen stappen betreffende archeologische vooronderzoek uitgevoerd werden voor onderhavig onderzoeksgebied.

2.2.2 Aanwezigheid van een archeologische site

Momenteel is er voornamelijk enkel een verwachting opgesteld, de aanwezigheid van archeologische resten kon nog niet achterhaald worden. Verder onderzoek is noodzakelijk om te bepalen of een archeologische site aanwezig is.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek geldt voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars voornamelijk een hoge trefkans opgesteld.

(On)Rechtstreeks wordt deze hoge trefkans ook extra onderbouwd door de talloze losse oppervlaktevondsten uit het Laat-Paleolithicum en/of Mesolithicum in de directe omgeving. Niettemin situeerden het gros zich nog op de iets hoger delen van de uitloper van de (dekzand)rug.

Zonaal werd eerder een onbekende archeologische verwachting opgesteld voor jager-verzamelaars.

Voor nederzettingen en/of sporen van begravingen van landbouwers vanaf het Neolithicum/Bronstijd tot en met de late 18e eeuw werd een (maximale) middelhoge verwachting opgesteld.

Tenslotte eerder vooral een lage archeologisch verwachting voor historische bebouwing vanaf de late 18^e eeuw als voor natte contexten/beekdalarcheologie.

Onder sterk voorbehoud was er sprake van zeer zonale historische bebouwing ergens in het derde kwart van de 18^e eeuw. Op basis

hiervan verkrijgt het zonaal onder sterk voorbehoud een hoge verwachting voor archeologische resten gelinkt aan historische bebouwing en dit minstens vanaf de late 18^e eeuw.

2.2.3 Waardering van de archeologische site

Ondanks dat er een verwachting is opgesteld, kan er momenteel niet met zekerheid gesteld worden dat er een vindplaats aanwezig is.

Indien archeologische resten toch effectief aanwezig zouden zijn, wordt het “waarderingsaspect” betreffende de gaafheid en conservering als volgt ingeschat:

Inzake de gaafheid en conservering van eventuele aanwezige kampementen moet men deze op basis van de huidige gegevens van het bureauonderzoek wellicht eerder als slecht inschatten.

Terwijl voor grondsporen van eventuele aanwezige landbouwers dit kan eerder als matig tot goed nog wordt ingeschat.

2.2.4 Impactbepaling

Voor de uitgebreide beschrijving van de toekomstige werkzaamheden wordt verwezen naar hoofdstuk 3.7. *Geplande werken en hun bodemingrepen* van het bijhorende bureauonderzoek.

De werken zullen totaal geen of quasi niet toekomstige verstorende impact vertonen op de eventueel intacte bewaarde aanwezige archeologische relevante (grondsporen)niveau's.

Er worden dan ook geen eventuele aanwezige sites (grootschalig en/of diepschalig) bedreigd in het kader van onderhavige stedenbouwkundige aanvraag.

Binnen de contouren van het 232 326 m² grote onderzoeksgebied wil men overheen de zuidelijke -subzone van 75 308 m² eventueel maximaal de teelaarde vergraven met een dikte van 30 cm. Vervolgens zal men maximaal zonaal 41 cm ophogen.

Verder wordt in het zuiden een nieuwe gracht met een lengte van 300 m met een breedte van 3 m en diepte van 0,5 m ontgraven.

In totaal gaat het om extra vergravingen met een oppervlakte van 900 m².

Doorgaans situeert het (eerste) archeologische relevante niveau in Vlaanderen zich maar net onder de bouwvoor/ploeglaag, indien geen sprake is van een plaggenbodem, alluvium, colluvium, stuifzand, ophoging,... Dit is gemiddeld genomen 20 à 50 cm dik. Gronden die onder de ploeg zijn is dit meestal zelfs minimum 40 à 50 cm zelfs.

Door de eigenaar én initiatiefnemer werd elektronisch meegedeeld dat in 2023 er nog diep geploegd is geweest tot minstens 60 cm met een 5-tander. Op basis van waarnemingen bleek dit zelfs minimaal 60 als maximaal 75 cm dik te zijn.

ECHTER op basis van de resultaten van onderhavig bureauonderzoek zijn er wellicht voldoende gegevens voorhanden om te zeggen dat de toekomstige bodemingrepen (quasi) geen versturende betreffende richting het archeologische bodemarchief.

Hiervoor worden volgende argumenten aangehaald:

1) Normaliter is een aanvrager voor een dergelijke omgevingsvergunning in het kader van agrarische technische grondverbetering vrijgesteld van een archeologienota bij een diepte tot 40 cm.

2) De bodemingrepen zijn beperkt in de diepte (≤ 30 cm) en zijn in feite slechts oppervlakkig en betreffen geen tot weinig (bijkomende) verstorende bodemingrepen. Deze zijn in feite ook zelfs beperkt tot de aanwezige bouwvoor/ploeglaag, die mogelijks ook zelfs dikker kan zijn, namelijk richting de 50 cm of meer. Door de eigenaar én initiatiefnemer werd elektronisch meegedeeld dat in 2023 er nog diep geploegd is geweest tot minstens 60 cm met een 5-tander. Op basis van waarnemingen bleek dit zelfs minimaal 60 als maximaal 75 cm dik te zijn.

Anders gezegd de werken zullen zich ook voordoen in weinig tot minder archeologisch relevante lagen. Er is dus nog sprake van een onderliggende veiligheidsbuffer van minstens 30 cm dik.

Het intacte archeologische relevante (grondsporen)niveau zal hierbij totaal niet geraakt worden.

3) De werken bestaan verder uit een maximale zonale ophoging van 41 cm bovenop de bestaande dan wel te verspitten 30 cm dikke ploeglaag/bouwvoor, die onderliggend nog zelfs minstens ook nog 30 cm is.

Ondanks dat dit een bodemingreep is conform de wetgeving, kan men in kader van deze specifieke situatie weinig tot zelfs geen spreken van een verstorende bodemingreep.

4) De vergravingen van de lineaire gracht betreft gezamenlijk 300 m lang met een breedte van 3 m oftewel een oppervlakte van 900 m² en dit met een diepte van slechts 0,5 m diep.

Gezien de lineairiteit én de geringe werkbreedte van deze “lineaire” zone wordt het potentieel tot kennisvermeerdering bij het aansnijden van onder voorbehoud aanwezige (bewaarde) archeologische resten als zeer laag ingeschat. Het zouden niet meer dan puntvondsten en puntsporen zijn, waarbij het bijzonder moeilijk zal zijn om de context, de aard en de datering van de vastgestelde fenomenen te achterhalen. Laat staan dus de onderlinge correlatie op gelijk welk niveau.

5) Niettemin moet men ook kritisch rekening houden met de uitvoeringswijze. Naast de effectieve gewilde en uiteindelijke situatie moet met ook rekening houden met de werfzone.

De integrale ploeglaag van minstens 60 cm wordt hierbij niet volledig verwijderd maar blijft beperkt tot de eerste 30 cm.

Nà dit 30 cm aangelegd werkvlak wordt normaal gezien met zwaar uitvoeringsmateriaal (graafmachines, bulldozers, dumpkarren, niveleerders) deze afgraving verder betreden om grond aan te voeren voor de ophoging en deze te kunnen nivelleren. Het continu aan- en af rijden van zwaar materiaal op het afgegraven vlak creëert rijsporen die, vooral in natte omstandigheden, het aangelegde vlak over een grote oppervlakte eventueel dieper beschadigen tot een zekere diepte, dan de effectieve voorafgaande afgraving van 30 cm. en/of vondsten in het projectgebied te veroorzaken.

Niettemin is er sprake van een onderliggende minimale veiligheidsbuffer van 30 cm. In praktijk moet dit wel voldoende zijn om geen onherstelbare schade aan eventuele aanwezige archeologische sporen en/of vondsten in het projectgebied te veroorzaken.

Maar de geplande werken gebeuren volgens de “regels van de kunst”. Dit betekent dat het afgegraven vlak in feite nooit wordt betreden. De aanvulling verloopt telkens vanuit de buitenkant van het afgegraven vlak. Door op deze manier aan te vullen wordt de bodem nà de

gedeeltelijke afgraving van de bouwvoor van 30 cm dus niet verder meer verstoord. Zo wordt ook bodemcompactatie van de ondergrond vermeden wat van essentieel belang is voor het project gezien dit de infiltratiecapaciteit van de akker net zou bemoeilijken wat absoluut tegenstrijdig is met de beoogde doelstelling van het project.

Om deze redenen zullen ook nooit werken uitgevoerd worden bij natte weersomstandigheden.

6) De terreinwerken die gepland zijn, brengen ook een voordeel met zich voor het eventuele aanwezige archeologische bodemarchief. Er wordt een zekere bufferende afdeklaag gecreëerd betreffende de toekomstige landbouwbewerking (ploegen & spoorvorming).

2.2.5 Bepaling van de maatregelen.

Gezien de aard van de toekomstige werkzaamheden (relatief ondiep en beperkt tot de eerste 30 cm van de aanwezige minimale 60 cm dikke bouwvoor/ploeglaag als daaropvolgende ophoging en dus niet verstorend), de diepere diepteligging van het intacte relevante (grondsporen)bodemarchief betreffende de archeologische verwachtingen en trefkans als de maximale lineaire diepere vergraving van 900 m² met slechts een diepte van 0,5 m en hierdoor het lage tot zeer nihilistische potentieel voor archeologische kennisvermeerdering is bijgevolg de afweging gemaakt om een vrijgave te realiseren voor verder archeologisch (vervolg)onderzoek in het kader van onderhavige werken.

Met andere woorden de impact is nihil. Het archeologische relevante niveau waar eventuele archeologische resten zich situeren zal (quasi) niet verstoord worden.

Het advies luidt om een Programma van Maatregelen op te stellen voor een Vrijgave.